

ТҮРЭ НАЙР

Түмэрэй найниие дархан мэдэдэг,
Түрын найниие үбгэд мэдэдэг.

Ургы ногоон - дэлхэйн шэмэг,
Үбгэд хүгшэд - түрын шэмэг.

Ураг эльгэнэй холонь дээрэ,
Уһа түлээнэй ойронь дээрэ.

Ганса сусал - гал болохогүй,
Ганса хүн - айл болохогүй.

Эхэнэргүй эрэ – эжэлгүй морин.
Намгагүй эрэ – нахалгүй тэхэ.

Тураг шубуунай дали хүндэ,
Томоотой хүнэй үгэ хүндэ,
Тодожо абахада ураг хүндэ.

Тулажа үргэхэдэ шулуун хүндэ,
Тодожо буулгахада ураг хүндэ.

Һунга, һунгаһаар һохорто,
Шалга, шалгаһаар шабарта,
Шэлэ, шэлэхээр шэрбэдэг дээрэ һууха.

Гэнтэ гэрлэхэн гэнэтэй,
Гэдэргээ унаһан үбшэнтэй.

Сагай зуд – жэлэй,
Һамганай зуд – наһанай.

Хабтагар түлээн - галай дарамта,
Хадамгүй басаган - гэрэй дарамта.

Бээлэй оёхонь бэлэхэн,
Бэри болохонь хүндэхэн.

Хада һайтай үнэгэн,
Хадам һайтай хурьгэн.

Арбан хурьгэнэй мууе олоогүй аад лэ,
Арай ганса бэриингээ мууе олобо.

Пүтэй толгооһи бэрээгүй

дуутай тэнгэри оорвоо үи,
Суутай басаган хадамгүй.

Хандагайн сэмгэн тогоондо багтахгүй,
Хүрьгэн хүбүүн харида багтахгүй.

Басаган үри харида жаргалтай.

Хүбүүтэ хүн бэридээ үргүүлхэ,
Басагата хүн хүрьгэндөө үргүүлхэ.

Хуримгүй басаганай хоонон наадан,
Хубигүй бэрийн хуурай түрэ.

Задатай басаганай хурим зүдэрүү,
Заргатай хүнэй шарай зүдэрүү.

Абаха, худалдаха наа аралжаа байдаг,
Абаха, гэрлэхэ наа түрэл байдаг.

Түрэ түмбэгэр,
Ёһо ёмбогор.

Хурим гэхэдэ
Хумхай толгойшые холбордог.

Шабаргүй уһан үгы,
Шалшаагүй хурим үгы.

Уг һайтай хүнтэй
Ураг болоходо урматай.
Унги һайтай хүхөөр
Түлээ отолходо урматай.

Хуһан модон
Хуурай, нойтоноо мэдэхэгүй.
Хуримай айлшад
Эдигһэн, уһанаа мэдэхэгүй.

Хурим дээрэ хулгайшаншые айлшан.

Басаган үридэ энжэ хэрэгтэй,
Хүбүүн үридэ зөөри хэрэгтэй.

Балай байгаа сагта батаганаан олдохо,
Басаганай байгаа сагта хадам олдохо.

Гурьбал шүдэрөөр мори шүдэрлэбэл,
Холо хаана ошохоб даа,
Гуйжа абхуулһан эхэнэр үбгэнһөө халажа,
Холо хаана ошохоб даа.

Голомхой гахай тарга барихагүй,
Голомхой үхин хадамда гарахагүй.

Малда эжэл хэрэгтэй,
Хүндэ нүхэр хэрэгтэй.

Ганса түлээн гал болохогүй,
Ганса хүн хүн болохогүй.

Тулажа үргэхэдэ, шулуун хүндэ,
Татажа буулгахада, ураг хүндэ.

Адуутай һууха - тэнгэрийн хүсэн,
Айлтай һууха - һамганай хүсэн.

Һалхи һүрижэ, мал бэлшэхэ,
Һаналаа нэгэдэжэ, айл болохо.

Дуутай тэнгэри бороогүй,
Суутай басаган хадамгүй.

Найн морин нур дээрэ илгарха,
Найн басаган түрхэм дээрээ суурхаха.

Эртэ бодоходо, үдэртэ тунатай,
Эртэ гэрлэхэдэ, үедэ тунатай.

www.nomoihan.com